

Το καλοκαίρι, οι κάτοικοι των Μεγάρων που δοκιμάζονταν πολύ και από τον πόλεμο που τους έκαναν οι Αθηναίοι (οι οποίοι έκαναν τακτικά εισβολή στο έδαφός τους δυο φορές το μ' όλο τους το στρατό) και από τους δικούς τους φυγάδες που ήσαν στις Πυγές - οι εξόριστοι αυτοί είχαν εκδιωχθεί από τους δημοκρατικούς μετά τον εμφύλιο πόλεμο και είχαν γίνει επικίνδυνοι κάνοντας ληστρικές επιδρομές - άρχισαν να λένε, μεταξύ τους, ότι θα έπρεπε να δεχτούν τους φυγάδες, ώστε η πολιτεία να μη βλάπτεται από δύο εχθρούς.

Οι φίλοι των εξόριστων πληροφορήθηκαν αυτούς τους ψίθυρους κι άρχισαν κι αυτοί να ζητούν, φανερώτερα από ό,τι πριν, ν' αποφασιστεί το μέτρο αυτό. Οι ηγέτες των δημοκρατικών κατάλαβαν ότι ο λαός δε θα είχε τη δύναμη ν' ανθέξει στις συμφορές και φοβήθηκαν. Ήρθαν σε συνεννοήσεις με τους Αθηναίους στρατηγούς **Ιπποκράτη του Αρίφρονος, Δημοσθένη του Αλκισθένους**

. Είχαν σκοπό να τους παραδώσουν την πολιτεία, πιστεύοντας ότι αυτό ήταν λιγότερο επικίνδυνο για τους εαυτούς τους παρά η επιστροφή των εξόριστων.

Συμφώνησαν να πάρουν οι Αθηναίοι πρώτ' απ' όλα τα μακρά τείχη (είχαν μήκος οκτώ στάδια από την πολιτεία έως το λιμάνι Νίσαια) και τούτο για να μην τους επιτεθούν οι Πελοποννήσιοι από τη Νίσαια, την οποία φρουρούσαν αποκλειστικά αυτοί, για να έχουν εξασφαλισμένα τα Μέγαρα. Έπειτα θα προσπαθούσαν να τους παραδώσουν και την επάνω πόλη, που θα προσχωρούσε ευκολότερα όταν οι Αθηναίοι θα είχαν κυριέψει τα τείχη.

Αφού έγιναν συνεννοήσεις και προετοιμασίες από τις δύο πλευρές, οι Αθηναίοι έφτασαν με τα καράβια τους, νύχτα, στη Μινώα των Μεγάρων. Εξακόσιοι οπλίτες με αρχηγό τον Ιπποκράτη, κρύφτηκαν μέσα σ' ένα λάκκο, από τον οποίο οι Μεγαρείς έπαιρναν χώμα κ' έκαναν τούβλα για τα τείχη, που ήταν σε μικρή απόσταση από εκεί. Ο άλλος στρατηγός, ο Δημοσθένης, με Πλαταιείς ψιλούς και με νεοσύλλεκτους Αθηναίους, έστησε ενέδρα στο Ευάλιο, που απέχει ακόμα λιγότερο από τα τείχη. Κανείς δε τους κατάλαβε, εκτός από εκείνους οι οποίοι ήξεραν τι έμελλε να γίνει τη νύχτα εκείνη. Οι συνωμότες αυτοί, που έπρεπε να παραδώσουν τα Μέγαρα, λίγο πριν χαράξει έκαναν τα ακόλουθα. Από καιρό είχαν προετοιμαστεί για να εξασφαλίσουν ότι θα ανοίγονταν οι πύλες. Είχαν πείσει τον αρχηγό της φρουράς - με πρόφαση ότι κάνουν ληστρικές επιδρομές - να τους αφήνει να μεταφέρουν, νύχτα, μια δίκωπη βάρκα επάνω σ' ένα κάρο και, βαδίζοντας παράλληλα με τη τάφρο, να τη ρίχνουν στη θάλασσα και να πηγαίνουν στ' ανοικτά. Γύριζαν προτού ξημερώσει και περνούσαν πάλι από την πύλη τη βάρκα με το κάρο, ώστε - έλεγαν - να μη καταλάβει τίποτα η φρουρά των Αθηναίων στη Μινώα, αφού δε θα έβλεπαν κανένα πλεούμενο στο λιμάνι. Τη νύχτα εκείνη όταν το κάρο βρέθηκε μπροστά στην πύλη, που άνοιξε όπως πάντα για να περάσει η βάρκα κ' έγιναν τα συμφωνηθέντα συνθήματα, οι Αθηναίοι έτρεξαν από την ενέδρα για να προφτάσουν προτού κλείσει η πύλη, και όσο το κάρο ήταν ακόμα στο άνοιγμά

της κ' εμποδίζε τα θυρόφυλλα να κλείσουν. Την ίδια στιγμή οι Μεγαρείς που ήσαν συνεννοημένοι με τους Αθηναίους, σκότωσαν τους φύλακες της πύλης. Πρώτοι μπήκαν, τρέχοντας, οι Πλαταιείς και οι νεοσύλλεκτοι του Δημοσθένη. Μόλις μπήκαν μέσα στα τείχη, τους κατάλαβαν ευθύς οι Πελοποννήσιοι που ήσαν πολύ κοντά, άρχισαν αμέσως οι Πλαταιείς να πολεμούν με όσους έτρεχαν προς τα εκεί, τους απώθησαν και εξασφάλιζαν την είσοδο των Αθηναίων οπλιτών που ορμούσαν κι αυτοί πίσω τους.

Επειτα, όσοι Αθηναίοι στρατιώτες έμπαιναν, προχωρούσαν προς το τείχος. Οι Πελοποννήσιοι φρουροί αντιστάθηκαν στην αρχή και μερικοί σκοτώθηκαν, αλλά οι περισσότεροι φοβήθηκαν κ' έφυγαν τρέχοντας. Πίστεψαν ότι όλοι οι κάτοικοι τους είχαν προδώσει. Κατά σύμπτωση έτυχε ο Αθηναίος κήρυκας, από δική του πρωτοβουλία, να φωνάξει ότι, όποιος Μεγαρεύς θέλει να πάει με το μέρος των Αθηναίων, μπορεί να καταθέσει τα όπλα. Όταν τ' άκουσαν οι Πελοποννήσιοι, δεν περίμεναν άλλο και, νομίζοντας ότι τους χτυπούσαν και οι Αθηναίοι και οι Μεγαρείς, κατέφυγαν στη Νίσαια. Όταν ξημέρωσε, και ενώ είχαν κιόλας κυριευτεί τα τείχη και οι κάτοικοι των Μεγάρων ήσαν φοβισμένοι, όσοι είχαν συνωμοτήσει με τους Αθηναίους και πολλοί άλλοι μαζί τους, που ήξεραν τι γίνεται, έλεγαν ότι έπρεπε ν' ανοίξουν τις πύλες και να βγουν να δώσουν μάχη. Είχε συμφωνηθεί, μόλις ανοίξουν οι πύλες, να ορμήσουν μέσα οι Αθηναίοι και ν' αλειφτούν με πάχος οι συνωμότες για να τους διακρίνουν οι Αθηναίοι και να μη τους σκοτώσουν. Ανοίγοντας οι πύλες, οι συνωμότες δε διέτρεξαν κανένα κίνδυνο, γιατί καθώς είχε συμφωνηθεί, είχαν φτάσει από την Ελευσίνα 4.000 οπλίτες και 600 ιππείς Αθηναίοι, που είχαν βαδίσει όλη νύχτα. Ενώ οι συνωμότες είχαν αλειφτεί και είχαν συγκεντρωθεί κοντά στις πύλες, κάποιος που ήξερε τι ετοιμαζόταν, φανέρωσε στους άλλους τη συνωμοσία. Οι άλλοι, τότε, μαζεύτηκαν και πήγαν και είπαν ότι ούτε πρέπει να επιχειρήσουν έξοδο ούτε να εκθέσουν την πολιτεία σε φανερό κίνδυνο. Είπαν ότι αν οι άλλοι δε πείθονταν, τότε η σύγκρουση θα γινόταν εκεί, επί τόπου, μεταξύ τους. Δεν άφησαν να φανεί ότι ήξεραν τίποτε για τη συνωμοσία, αλλά επιμέναν ότι αυτό που έλεγαν ήταν το σωστότερο. Δεν έφευγαν κι από κοντά από τις πύλες, για να τις φρουρούν, κ' έτσι οι συνωμότες δε μπόρεσαν να εκτελέσουν τα σχέδιά τους.

Οι στρατηγοί των Αθηναίων κατάλαβαν ότι έτυχε κάποιο εμπόδιο και ότι δεν ήσαν σε θέση να κυριέψουν την πολιτεία με τη βία. Άρχισαν αμέσως ν' απομονώνουν με τείχος τη Νίσαια θεωρώντας ότι, αν μπορέσουν να την κυριέψουν προτού φτάσουν ενισχύσεις, τότε τα Μέγαρα θα παραδίνονταν γρήγορα. Τους έστειλαν αμέσως από την Αθήνα και σιδερένια εργαλεία και εργάτες πετροπελεκητές και ό,τι άλλο χρειαζόταν. Άρχισαν να χτίζουν απ' το σημεία που είχαν κυριέψει και κατασκεύασαν ένα εγκάρσιο τείχος απ' την πλευρά που βλέπει προς τα Μέγαρα. Από εκεί άρχισαν να χτίζουν τείχος και να σκάβουν τάφρο κι από τις δυο μεριές της Νίσαιας, έως τη θάλασσα. Ο στρατός μοιράστηκε σε συνεργεία και μεταχειριζόταν πέτρες, τούβλα από το προάστιο των Μεγάρων, και ξύλα, από δέντρα που έκοβαν, για να ενισχύουν, όπως χρειαζόταν, τη τοιχοδομή με σταυρωσιές. Ενίσχυσαν και σπίτια του προαστίου χτίζοντας πολεμίστρες. Εργάστηκαν ολόκληρη τη μέρα. Την επομένη, κατά το δειλινό, το τείχος είχε σχεδόν τελειώσει. Η φρουρά της Νίσαιας φοβήθηκε, τόσο

επειδή δεν είχε τρόφιμα (γιατί τους έφερναν κάθε μέρα τις καθημερινές προμήθειες απ' την απάνω πόλη) όσο κι επειδή πίστευαν ότι οι Πελοποννήσιοι δε θα έφταναν σύγκαιρα. Νόμιζαν επίσης ότι οι Μεγαρείς είχαν μεταστραφεί εναντίον τους. Συνθηκολόγησαν με τους Αθηναίους με όρο να παραδώσουν τα όπλα και ν' απελευθερωθούν, ο καθένας για ορισμένο χρηματικό ποσό. Όσο για τους Λακεδαιμόνιους, δηλαδή τον αρχηγό τους και όποιον άλλο Λακεδαιμόνιο βρισκόταν στη Νίσαια, αυτοί θα ήσαν στη διάκριση των Αθηναίων. Αφού έκαναν τη συμφωνία, βγήκαν από την πόλη. Οι Αθηναίοι γκρέμισαν μέρος των μακρών τειχών που συνέδεε τη Νίσαια με τα Μέγαρα, απομονώνοντας έτσι την πόλη, κ' εξακολούθησαν να παίρνουν όλα τ' αναγκαία μέτρα.

Συγχρόνως έτυχε να βρίσκεται την περιοχή της Σικυώνος και Κορίνθου ο Λακεδαιμόνιος **Βρασίδας του Τέλλιδος**

που ετοίμαζε εκστρατεία στη Θράκη. Όταν έμαθε ότι κυριεύτηκαν τα τείχη φοβήθηκε τόσο για τους Πελοποννήσιους που ήσαν στη Νίσαια, όσο και για τα ίδια τα Μέγαρα. Έστειλε μήνυμα στους Βοιωτούς, ζητώντας τους να του στείλουν γρήγορα στρατό και να τον συναντήσουν στο Τριποδίσκο - χωριό της Μεγαρίδας στους πρόποδες των Γερανίων - όπου πήγε και ο ίδιος με 2.700 Κορίνθιους οπλίτες, 400 Φλειασίους, 600 Συκιωνίους και όσους δικούς του είχαν κιόλας συγκεντρωθεί. Πίστευε ότι θα μπορούσε να φτάσει στη Νίσαια προτού κυριευτεί. Όταν, όμως, έμαθε, στον Τριποδίσκο, μετά από νυχτερινή πορεία, ότι έπεσε η Νίσαια, διάλξε 300 στρατιώτες και, προτού καταλάβουν την παρουσία του, πλησίασε στα Μέγαρα χωρίς να το νοιώσουν οι Αθηναίοι που ήσαν προς τη θάλασσα. Σκοπός του ήταν να προσπαθήσει να ξαναπάρει τη Νίσαια, είτε με διαπραγματεύσεις είτε, αν μπορούσε, με τη βία, αλλά πρώτ' απ' όλα να μπει στα Μέγαρα και να εξασφαλίσει την πολιτεία. Ζήτησε επίμονα να τον δεχτούν μέσα στην πολιτεία, λέγοντας ότι είχε την ελπίδα να ξαναπάρει τη Νίσαια.

Αλλά και οι δύο αντίπαλες παρατάξεις στα Μέγαρα, φοβήθηκαν, οι δημοκρατικοί ότι ο Βρασίδας θα ξαναφέρει τους εξόριστους και θα διώξει τους δημοκρατικούς, οι ολιγαρχικοί ότι, απ' αυτόν ακριβώς το φόβο, οι δημοκρατικοί θα τους επιτεθούν. Εμφύλια σύγκρουση, με τους Αθηναίους να παραφυλάνε εκεί κοντά, θα ήταν καταστροφή της πολιτείας. Δεν δέχτηκαν ούτε τον Βρασίδα και προτίμησαν να μη πάρουν καμιά πρωτοβουλία, περιμένοντας να δουν το θα γίνει. Και οι δύο παρατάξεις είχαν την ελπίδα ότι θα γίνει μάχη με τους Αθηναίους και εκείνων που είχαν έρθει να βοηθήσουν την πολιτεία και θεωρούσαν πως ήταν ασφαλέστερο να εκδηλωθούν με το μέρος των φίλων τους μόνο, αφού θα είχαν νικήσει. Ο Βρασίδας δεν κατόρθωσε να τους πείσει και γύρισε πίσω στο στρατόπεδο.

Μόλις ξημέρωσε, φάνηκαν οι Βοιωτοί που, και πριν από το μήνυμα του Βρασίδα, είχαν σκοπό να στείλουν βοήθεια στα Μέγαρα, γιατί θεωρούσαν ότι ο κίνδυνος τους απειλούσε και αυτούς. Είχαν συγκεντρώσει όλο το στρατό τους στην Πλάταια και όταν έφτασε ο αγγελιοφόρος με το μήνυμα του Βρασίδα, αισθάνθηκαν πολύ μεγαλύτερη ασφάλεια.

Έστειλαν 2.200 οπλίτες και 600 ιππείς, αλλά το κύριο σώμα του στρατού τους γύρισε στη Βοιωτία. Καθώς συγκεντρώθηκε ολόκληρος ο στρατός που αριθμούσε 6.000 οπλίτες, και οι Αθηναίοι οπλίτες είχαν πάρει θέσεις γύρω από τη Νίσαια και στην παραλία, ενώ οι ψιλοί στρατιώτες είχαν σκορπίσει στα χωράφια, το βοιωτικό ιππικό έπεσε, απροσδόκητα, επάνω στους ψιλούς και τους ανάγκασε να υποχωρήσουν προς τη θάλασσα. Οι Αθηναίοι έκανα αντεπίθεση με το ιππικό τους κ' έγινε ιππομαχία, που κράτησε πολύ. Και οι δύο αντίπαλοι θεωρούσαν ότι είχαν νικήσει. Οι Αθηναίοι σκότωσαν τον αρχηγό του βοιωτικού ιππικού και μερικούς ιππείς που είχαν πλησιάσει πολύ προς τη Νίσαια και τους πήραν τ' άρματά τους. Καμιά από τις δύο παρατάξεις δεν κατόρθωσε κάτι το αποφασιστικό σ' όλη τη διάρκεια της μάχης, και χωρίστηκαν. Οι Βοιωτοί γύρισαν στο στρατόπεδό τους και οι Αθηναίοι στη Νίσαια.

Μετά από αυτό ο Βρασίδας με το στρατό πλησίασε στη θάλασσα και στα Μέγαρα. Σταμάτησε σε μια ευνοϊκή θέση, παρατάχτηκε για μάχη και περίμενε, γιατί νόμιζε ότι οι Αθηναίοι θα του επιτεθούν και ήξερε πως οι Μεγαρείς περίμεναν να δουν ποιος από του δυο θα νικήσει. Θεωρούσε ότι και για τα δύο αυτά ήταν σε πλεονεκτική θέση γιατί, αν και έδειξε φανερά ότι ήταν έτοιμος να πολεμήσει, δεν άρχιζε αυτός τις εχθροπραξίες ούτε προκαλούσε μάχη, κι έτσι θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αυτός υπερίσχυε χωρίς καν να γίνει πραγματική σύγκρουση. Οι Αθηναίοι βγήκαν και παρατάχθηκαν κοντά στα Μακρά Τείχη, αλλά βλέποντας ότι οι Πελοποννήσιοι δεν έκαναν επίθεση, έμεναν κ' εκείνοι ακίνητοι και οι στρατηγοί τους σκέφτηκαν ότι, αφού είχαν πετύχει τους περισσότερους αντικειμενικούς σκοπούς για τους οποίους είχαν έρθει, δεν έπρεπε να ρισκινδυνέψουν αρχίζοντας μια μάχη εναντίον μεγαλύτερου στρατού. Αφού έμειναν άπρακτοι αρκετό καιρό και καμιά από τις δύο παρατάξεις δεν επιχειρούσε τίποτε, αποχώρησαν και οι δύο. Πρώτα οι Αθηναίοι πίσω στη Νίσαια και μετά οι Πελοποννήσιοι στη θέση απ' όπου είχαν ξεκινήσει. Τότε όσοι από τους Μεγαρείς ήσαν φίλοι των εξορίστων, θεωρώντας ότι οι Πελοποννήσιοι είχαν υπερισχύσει, αφού οι Αθηναίοι δεν είχαν τολμήσει να δώσουν μάχη, αναθάρρησαν και άνοιξαν τις πύλες στον Βρασίδα και τους άλλους Πελοποννήσιους αρχηγούς και τους δέχτηκαν και άρχισαν αμέσως συνεννοήσεις μαζί τους, ενώ όσοι από τους Μεγαρείς είχαν συνεννοηθεί με τους Αθηναίους βρίσκονταν σε μεγάλη αμηχανία.

Ύστερα απ' αυτά, και αφού διαλύθηκε ο συμμαχικός στρατός και γύρισε η κάθε μονάδα στην πολιτεία της, ο Βρασίδας επέστρεψε στη Κόρινθο, κ' εξακολούθησε να ετοιμάζει την εκστρατεία του για τη Θράκη. Όταν οι Αθηναίοι έφυγαν κ' εκείνοι και γύρισαν πίσω, όσοι από τους Μεγαρείς είχαν συνεργασθεί με τους Αθηναίους, ξέροντας ότι είχαν γίνει αντιληπτοί, έφυγαν αμέσως, κρυφά, ενώ οι άλλοι, αφού συνεννοήθηκαν με φίλους των εξορίστων, έφεραν πίσω στα Μέγαρα όσους ήσαν στις Πηγές, αφού όμως τους όρκισαν με όρκους μεγάλους να μη μνησικακούν, αλλά να ενεργούν με μόνο γνώμονα το συμφέρον της πολιτείας. Αυτοί, όμως, μόλις πήραν την εξουσία στα χέρια, οργάνωσαν επιθεώρηση όπλων και, τοποθετώντας χωριστά τη κάθε μονάδα, ξεχώρισαν εκατό περίπου απ' τους πολιτικούς τους εχθρούς και από όσους είχαν συνεργαστεί με τους Αθηναίους. Ανάγκασαν το λαό να τους κρίνει με φανερή ψηφοφορία και μόλις καταδικάστηκαν τους σκότωσαν κ'

Η εκστρατεία στα Μέγαρα

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator

Πέμπτη, 06 Νοέμβριος 2008 22:06 - Τελευταία Ενημέρωση Πέμπτη, 06 Νοέμβριος 2008 22:11

εγκαταστήσαν αυστηρή ολιγαρχία. Η επαναστατική αυτή αλλαγή διατηρήθηκε για πολύ καιρό.